

“De basis is het dekmanagement: je hebt een ruime dekstal nodig waar je alle zeugen in één keer kunt dekken”

VERSCHILLENDE MEERWEKEN-SYSTEMEN

- Het gebruikelijkst is een vier- of vijfwekensysteem
- Anderhalf-, twee-, drie- en zelfs zevenwekensystemen komen ook voor
- Op een biologisch bedrijf zit het meerwekensysteem anders in elkaar omdat de speenleeftijd daar zes weken is en moederloze opfok niet is toegestaan.

INDELING IN GROEPEN

Een regulier weekstelsel heeft 21 groepen omdat de cyclus van de zeug 21 weken duurt. Bij een meerwekensysteem worden de zeugen ingedeeld in nieuwe groepen.

- Bij een vierwekensysteem zijn er vijf groepen en bij een vijfwekensysteem vier.
- Op een biologisch bedrijf duurt de cyclus 24 weken en zijn er twee opties:
 - Vier groepen in een zeswekensysteem, met twee blokken kraamhokken
 - Acht groepen in een drieweakensysteem (drie blokken kraamhokken)

Efficiënt vooruit boeren

“Ongeveer een kwart van alle zeugenhouders werkt tegenwoordig met een meerwekensysteem”, vertelt Rainier van Gelderen, zelfstandig adviseur in de varkenssector. “Dat kan meerdere redenen hebben, maar de kernwoorden zijn diergezondheid en arbeidsefficiëntie. Het brengt veel rust op een bedrijf.” Samen met dierenarts Piet Dirven vertelt hij *GD Varken* over de ervaringen van zeugenhouders die zij begeleiden.

“Op een bedrijf met een meerwekensysteem zijn de werkzaamheden zo georganiseerd dat de hoofdtaken, dekken, werpen en spenen, niet in dezelfde week plaatsvinden, maar geclusterd,” legt Rainier uit. “De taken overlappen elkaar niet, maar volgen elkaar op. Het gebruikelijkst is een vier- of vijfwekensysteem. Dan komen de hoofdtaken dus eens in de vier of vijf weken terug. De zeugenhouder moet op zo’n moment wel even pieken, bijvoorbeeld als vijf keer zoveel zeugen gaan werpen. Maar daar ligt dan wel de volledige focus. Naast die pieken zijn er veel dagen waarop je juist weinig te doen hebt.” “Daardoor is er meer ruimte om te evalueren of onderhoudswerk te doen,” voegt Piet toe. “Denk aan het beoordelen van het effect van een andere voeraanpak of het repareren van een lekkende leiding, het voersysteem of de ventilatie.”

Andere manier van werken

Piet: “Het is een hele andere manier van werken en dat vergt moed. Maar het systeem is goed te realiseren. De basis is het dekmanagement: je hebt een ruime dekstal nodig waar je alle

"De kunst is om de kraamhokken vol te houden."

zeugen in één keer kunt dekken. De jonge zeugen die instromen moeten gelijk gedekt kunnen worden met de aanwezige groep. Door de nieuwe gelten via de bek Altrenogest te geven, kun je hun 'klok' stopzetten en hun cyclus synchroniseren met die van de oudere zeugen. Dat gaat vrij gemakkelijk. Als de berigheid goed is, weet je ook ongeveer hoeveel tomen biggen geworpen worden. De kunst is om de kraamhokken vol te houden."

"Bij nieuwbouw kiezen zeugenhouders vaak voor kraamopfokhokken. Dan hoeven ze alleen de zeugen weg te halen en kunnen de biggen in het kraamhok blijven. Het speenproces is dan veel gemakkelijker en dat scheelt veel werk. Na 8,5 weken gaan de biggen eruit en dan kan de volgende groep erin. De pieken zijn ook op te lossen door voor die dagen extra personeel in te huren. En vaak vinden medewerkers het niet erg om meer te

"Regelmatig staan alle kraam- of biggenafdelingen leeg, dan kun je grondig reinigen en desinfecteren"

werken, als daar tegenover staat dat ze daarna een paar dagen vrij krijgen. Zij hebben er ook baat bij dat de dieren minder snel ziek worden en het bedrijf dus beter draait. Ik ken twee broers die allebei een varkensbedrijf met een meerwekensysteem hebben, zij hebben een week tussen hun pieken zitten, zodat ze kunnen bijspringen op elkaars bedrijf."

Extra aandacht

"Omdat de hoofdtaken de volle aandacht krijgen, zijn de resultaten beter", zegt Rainier. "Je hoeft niet van hot naar her te gaan, je hebt beter zicht. De pieken zijn er vooral bij het begeleiden van het speen- en werpproces. Het werpen duurt drie dagen. Het spenen moet op één dag gebeuren, maar gespeende biggen hebben de eerste drie dagen daarna ook extra aandacht nodig." Piet: "Op veel conventionele bedrijven is dat een beetje een onderschoven kindje. Op bedrijven met een meerwekensysteem is er die dagen meer focus. Dat leidt tot minder uitval en gezondere varkens die het in de vleesvarkensstal ook beter doen. De voederconversie is ook scherper: dat scheelt zeker 2 euro per varken. Bovendien is voeren makkelijker als de zeugen in dezelfde fase van de lactatie zitten. Andere voordelen zijn meer uniformiteit en een korter aflevertraject, de traagste groeiers bepalen de rondesnelheid. En doordat je alles goed kunt plannen, kun je efficiënt vooruit boeren."

Van ziekten afkomen

"Bedrijven die overstappen op een meerwekensysteem gaan van zes of zeven verschillende leeftijdsgroepen terug naar twee, drie of vier leeftijdsgroepen", vervolgt Piet. "Dierziekten die leeftijdsgebonden zijn, lopen automatisch dood bij gebrek aan gevoelige dieren. Niemand werkt meer met meerdere leeftijden in één afdeling. Onderzoek heeft aangetoond dat APP, mycoplasma en luchtwegaandoeningen kunnen uitdoven op gesloten bedrijven met een vier- of vijfwekensysteem. Er zijn weinig ziekten die een brug van vijf weken kunnen slaan. Wat zeker

helpt, is dat regelmatig alle kraam- of biggenafdelingen leeg staan. Die kun je dan tegelijk met de centrale gang grondig reinigen en desinfecteren. Waar op conventionele bedrijven bepaalde ziekten ineens de kop op kunnen steken, gaat het bij meerwekensystemen meer kabbelend en nemen de ziekteproblemen langzaam af. Streptokokkenproblemen blijken lastig uit te bannen, maar ook die worden veel minder. Daarnaast kun je de vaccinatiestrategie beter uitvoeren doordat je een duidelijke planning hebt. Je kunt dan op precies het juiste moment de dieren enten zonder veel uitzoekwerk.”

Lastig te overtuigen

Ondanks deze voordelen, merkt Piet dat het in de praktijk lastig is om zeugenhouders te overtuigen om op een meerwekensysteem over te stappen. Een van de zeugenhouders die Piet begeleidt legt uit waarom zij en haar man ook lang hebben getwijfeld. “Je weet niet precies waar je aan begint, je kunt het niet even proberen. Vooral mijn man vond het lastig dat we ons moesten vastleggen, hij was bang dat we onze flexibiliteit kwijt zouden raken. Daarom zijn we gaan kijken bij andere bedrijven die het systeem toepassen, dat gaf meer helderheid. Nu denk ik: hoe hebben we het ooit anders gedaan? Het klonk veel ingewikkelder dan het eigenlijk is. Het systematisch werken is juist prettig: je kan je sociale activiteiten handig inplannen en we hebben nu ook meer tijd voor vakantie.

We hebben nu meer rust op ons bedrijf. Er is weleens een ziekte voorbij gekomen, maar dat beïnvloedde de resultaten niet direct. Een fout wordt nu vijf keer uitvergroot, dus dan zie je het gelijk en wil je er ook direct iets aan doen. Vroeger hadden we bijvoorbeeld vaak last van hersenvliesontsteking bij de biggen, maar daar zijn we nu helemaal vanaf. Door het knippen van de leeftijden is de hygiëne ook beter op orde. Bij de overstap hebben we natuurlijk ook het hele bedrijf onder de loep genomen. We hebben bijvoorbeeld veel reparaties gedaan en de dekstal vergroot. In het begin moesten we wel even wennen aan het werken met de planlijst, maar op een gegeven moment zit het systeem er goed in en geeft het veel houvast. De pieken kunnen we met z'n tweeën goed aan. De technische resultaten bij de zeugen en de vleesvarkens zijn merkbaar verbeterd. Ik zou het iedereen aanraden.”

“Een meerwekensysteem brengt veel rust op een bedrijf”

Adviseur Rainier van Gelderen (PorcBusiness)
en dierenarts Piet Dirven (Varkens Gezondheids
Team Zuid, Dierenkliniek 't Leijdal)